

Bruksela, 14 lipca 2026 r.
(OR. en)

11602/26

JAI 954
FREMP 236
AG 111
POLGEN 187

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie oceny dorocznego dialogu na temat praworządności

Delegacje otrzymują w załączniku I konkluzje w sprawie oceny dorocznego dialogu na temat praworządności zatwierdzone przez Radę w dniu 14 lipca 2026 r.

W załączniku II delegacje otrzymują oświadczenie Włoch.

**KONKLUZJE RADY W SPRAWIE OCENY DOROCZNEGO DIALOGU NA TEMAT
PRAWORZĄDNOŚCI**

PRZYPOMINAJĄC, że od czasu przyjęcia konkluzji przez Radę Unii Europejskiej i państwa członkowskie zebrane w Radzie 16 grudnia 2014 r.¹ wszystkie państwa członkowskie uczestniczą, w duchu lojalnej współpracy, w dorocznym dialogu na temat praworządności prowadzonym w Radzie, z uwagi na ich zdecydowane zobowiązanie do wzmocnienia praworządności jako jednej z podstawowych wartości Unii Europejskiej,

PRZYPOMINAJĄC, że 26 delegacji poparło konkluzje prezydencji z 19 listopada 2019 r.² oraz że podczas przygotowywania tych konkluzji wszystkie delegacje zgodziły się, by do końca 2023 r. ponownie i z uwzględnieniem zdobytych doświadczeń ocenić na forum Rady dialog na temat praworządności,

PRZYPOMINAJĄC, że – jak zaznaczono w nocie prezydencji do delegacji z 28 września 2020 r.³ – doroczny dialog na temat praworządności został rozpoczęty jako jedno z działań politycznych na forum Rady do Spraw Ogólnych, a jego praktyczną organizację zaplanowano następująco: w pierwszej połowie każdego roku odbywa się jedno posiedzenie, podczas którego przeprowadza się kolejne rundy analiz dotyczących sytuacji w zakresie praworządności w pięciu państwach członkowskich, a w drugim półroczu mają miejsce dwa posiedzenia – jedno poświęcone ogólnej sytuacji w zakresie praworządności w Unii, a drugie analizom dotyczącym poszczególnych krajów – zawsze przy wykorzystaniu rocznego sprawozdania Komisji na temat praworządności. Ponadto Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przeprowadza szereg specjalnych debat tematycznych na temat praworządności,

Rada Unii Europejskiej

1. Potwierdza, że konkluzje Rady Unii Europejskiej i państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie zapewnienia poszanowania zasady praworządności, przyjęte w 2014 r., są nadal aktualne.
2. Zgadza się, że doroczny dialog Rady na temat praworządności okazał się przydatny, ponieważ stworzył przestrzeń dla konstruktywnej politycznej wymiany opinii między państwami członkowskimi oraz wymiany optymalnych rozwiązań i wyciągniętych wniosków.

¹ Dok. 17014/14.

² Dok. 14173/19.

³ Dok. 11094/20.

3. Ponownie potwierdza zasady wymienione w konkluzjach z 2014 r., zwłaszcza: obiektywność, niedyskryminację i równe traktowanie wszystkich państw członkowskich; bezstronne i opierające się na dowodach podejście, które nie narusza zasady przyznanych kompetencji, a także zapewnia poszanowanie tożsamości narodowej państw członkowskich nierozdzielnie związanej z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym samorządami regionalnymi i lokalnymi, oraz podstawowych funkcji państwa, z uwzględnieniem zapewnienia integralności terytorialnej państwa, utrzymania porządku publicznego oraz zagwarantowania bezpieczeństwa narodowego; i zobowiązuje się do dalszego podtrzymywania ich w duchu lojalnej współpracy.
4. Stwierdza, że przedmiotowy dialog polityczny będzie nadal prowadzony w taki sposób, by stanowił uzupełnienie prac wszystkich instytucji UE i organizacji międzynarodowych, nie dopuszczając do powielania działań i z uwzględnieniem obecnych instrumentów i wiedzy fachowej w tej dziedzinie.
5. Stwierdza, że na wszystkich etapach organizowania i prowadzenia przedmiotowego dialogu prezydencja będzie nadal zapewniać pełne poszanowanie zasad dialogu wymienionych w pkt 3 i 4 powyżej.
6. Podkreśla, że dzięki swojej obecnej treści i strukturze dialog stał się intensywniejszy, bardziej ukierunkowany na wyniki i lepiej ustrukturyzowany, a jego przygotowania stały się bardziej systematyczne. Aktualny format dialogu, w tym debaty ogólne i posiedzenia poświęcone poszczególnym krajom, skutecznie go wzmocnił dzięki corocznemu podsumowywaniu aktualnej sytuacji i kluczowych zmian w zakresie praworządności. Ułatwia to kompleksową, prawdziwą i interaktywną dyskusję polityczną, skupiającą się na szeroko pojmowanej sytuacji w zakresie praworządności w państwach członkowskich i w całej Unii.
7. Stwierdza, że chociaż obecna treść i struktura dialogu są zadowalające, należy go udoskonalić, aby jeszcze lepiej odzwierciedlić determinację Rady na rzecz wzmocnienia praworządności i przyczynienia się do zapobiegania nowym i istniejącym wyzwaniom w zakresie praworządności, w sposób inkluzywny i konstruktywny, poprzez dyskusje i wymianę optymalnych rozwiązań i wyciągniętych wniosków.
8. Zobowiązuje się nadal organizować ogólną dyskusję horyzontalną w drugiej połowie roku oraz dyskusje dotyczące poszczególnych krajów trzy razy w roku – dwa razy w pierwszym półroczu i raz w drugim (podczas każdego z trzech posiedzeń omawia się sytuację w czterech państwach członkowskich).
9. Zobowiązuje się do przeanalizowania w ramach dialogu co najmniej czterech następujących filarów praworządności: systemu wymiaru sprawiedliwości, ram antykorupcyjnych, pluralizmu i wolności mediów oraz innych kwestii instytucjonalnych związanych z kontrolą i równowagą; pozostaje to bez uszczerbku dla szerszego zakresu tego dialogu na forum Rady do Spraw Ogólnych.
10. Stwierdza, że w praktyce dialog będzie nadal opierał się na rocznym sprawozdaniu Komisji na temat praworządności, co tworzy synergię między instytucjami; ponadto odnotowuje włączanie do sprawozdania zaleceń, które podkreślają konkretne kwestie wymagające dalszej uwagi ze strony państw członkowskich.

11. Zwraca się do Komisji, by podczas prac nad sprawozdaniem rocznym nadal zapewniała ściśle zaangażowanie państw członkowskich i prowadziła dialog z nimi oraz by dalej udoskonalała ten proces, z uwzględnieniem zasad regulujących dialog na temat praworządności.
12. Stwierdza, że dialog mogą też uzupełniać rozważania międzynarodowych organizacji prawa publicznego, o ile zostały one uwzględnione w rocznym sprawozdaniu Komisji na temat praworządności, oraz że są one dodatkowym i pomocniczym, ale cennym źródłem informacji – w szczególności mowa o rozważaniach Rady Europy i jej organów, których wartość dostrzeżono m.in. w konkluzjach Rady z 30 stycznia 2023 r.⁴, a także o rozważaniach Trybunału Sprawiedliwości i Komisji⁵.
13. Zgadza się, że oprócz organizowania dialogu prezydencja może również rozważyć organizowanie częstszych interaktywnych wymian opinii, takich jak seminaria na temat kwestii praworządności z zainteresowanymi stronami, zwłaszcza obywatelami, społeczeństwem obywatelskim, parlamentarzystami, władzami lokalnymi, środowiskiem akademickim, partnerami społecznymi i dziennikarzami.
14. Uznaje horyzontalną rolę i obowiązki Rady do Spraw Ogólnych w prowadzeniu tego dialogu; uznaje uzupełniającą rolę Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych przy prowadzeniu konkretnych dyskusji tematycznych na temat kwestii związanych z praworządnością wchodzących w zakres jej wiedzy fachowej, zgodnie z podejściem inkluzywnym i z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, dyskusji na forum Rady do Spraw Ogólnych.
15. Stwierdza, że na forum Rady do Spraw Ogólnych mogłyby być organizowane – w ramach działań następczych po przedmiotowym dialogu prowadzonym w Radzie do Spraw Ogólnych – dalsze dyskusje dotyczące jednego lub większej liczby horyzontalnych tematów dotyczących praworządności, jeśli zostanie to uznane za stosowne i niezbędne.
16. Ustala, że wszystkie przyszłe prezydencje będą nadal zwoływać państwa członkowskie do przeprowadzenia na forum Rady dialogu na temat praworządności zgodnie z formatem i częstotliwością uzgodnionymi powyżej, oraz podejmuje się przeprowadzenia do końca 2027 r. nowej oceny doświadczeń zdobytych na podstawie tego dialogu.

⁴ Dok. 5422/23.

⁵ Dok. 11217/19.

OŚWIADCZENIE WŁOCH

Włochy z zadowoleniem przyjmują przyjęcie konkluzji Rady w sprawie oceny dorocznego dialogu na temat praworządności i aprobuja polegające na partnerskim dialogu podejście leżące u podstaw tej przeprowadzanej co roku procedury, rozpoczętej w czasie prezydencji włoskiej w 2014 r., w duchu pełnego poszanowania, i jednomyślnego propagowania, wartości zapisanych w art. 2 TUE.

Włochy de facto stwierdzają, że trwający dialog na temat praworządności i wymiana optymalnych rozwiązań jej dotyczących wśród państw członkowskich oraz z instytucjami Unii Europejskiej stanowią nieformalny proces wymiany i wzajemnej rozliczalności między państwami członkowskimi, który ma charakter wysoce polityczny, prewencyjny i niewiążący prawnie. Podtrzymujemy pogląd, że należy preferować to podejście, oparte na konstruktywnej współpracy międzyrządowej i na centralnej roli Rady.

W tym względzie Włochy popierają elastyczny charakter mechanizmu wzajemnej oceny ustanowionego na podstawie przedmiotowych konkluzji, opartego na kryteriach obiektywności, niedyskryminacji oraz równego traktowania wśród państw członkowskich – elementach niezbędnych do tego, by nie dopuścić do automatycznych sankcji pozbawionych proporcjonalności i sprawiedliwości. Proces ten pozostaje odrębny od przewidzianych w Traktatach instrumentów prawnych służących określaniu i rozwiązywaniu przypadków naruszania praworządności, a także od klauzul w zakresie warunkowości finansowej powiązanych z obecnie negocjowanymi wieloletnimi ramami finansowymi; w odniesieniu do nich nadal niezbędne jest jednak zachowanie – czy nawet wzmocnienie – wiodącej roli i pełnej politycznej odpowiedzialności państw członkowskich.